

**Asia: HE 115/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi taiteen perusopetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi**

Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ry (ETOL ry) kiittää mahdollisuudesta lausua taiteen perusopetuksen lakiuudistuksesta.

Pidämme uudistusta tärkeänä ja tarpeellisena. Kyseessä on taiteen perusopetuksen merkittävin uudistus vuoden 1998 jälkeen, ja sillä on kauaskantoisia vaikutuksia koko koulutusmuodon rakenteisiin, saavutettavuuteen ja laatuun. Haluamme nostaa esiin seuraavia näkökulmia:

**Valtionosuusjärjestelmän ulkopuoliset oppilaitokset**

Pidämme tärkeänä, että laissa huomioidaan valtionosuusjärjestelmän ulkopuolella toimivien oppilaitosten asema. Esityksen mukaan kunta voi sopia taiteen perusopetuksen toteuttamisesta rekisteröidyn yhteisön tai säätiön kanssa.

Lakimuutoksen tarkoituksena ei ole muuttaa koulutuksen järjestäjän lakisääteisiä vastuita, mutta käytännössä kuntien toimintatavat vaihtelevat tällä hetkellä merkittävästi. Tämän vuoksi tarvitaan edelleen selkeyttä ja valtakunnallisesti yhtenäisiä toimintamalleja kuntien koulutuksen järjestäjärooliin suhteessa valtionosuusjärjestelmän ulkopuolisiin toimijoihin.

Taiteen perusopetuksen toteutumismahdollisuudet eivät saa supistua virheellisten tai toisistaan poikkeavien tulkintojen vuoksi. ETOL ry:n jäsenkentässä toimii 10 valtionosuusjärjestelmään kuuluvaa oppilaitosta ja 16 valtionosuuden ulkopuolista oppilaitosta. Valtionosuuden ulkopuolisten toimijoiden toimintamahdollisuuksilla on suuri merkitys koko alan saavutettavuudelle ja alueelliselle kattavuudelle.

**Opintojen laajuus ja opintopistejärjestelmä**

Kannatamme opintopisteen käyttöönottoa taiteen perusopetuksen oppimäärän mitoituksen perusteena. Suhtaudumme kuitenkin kriittisesti esitykseen, jossa 50 opintopisteen oppimäärä vastaisi 800 opetustuntia (1 op = 16 ot). Tämä voi johtaa siihen, että oppimäärä suoritetaan nykyistä nuorempana ja vähäisemmällä osaamisella, mikä heikentää sen painoarvoa sekä jatko-opintojen että osaamisen kehittymisen näkökulmasta. Esitämme, että opintopiste määritellään lakia valmistelleen työryhmän esityksen mukaisesti siten, että 1 op vastaa 20 opetustuntia.

Pidämme myönteisenä sitä, että oppilas voisi suorittaa taiteen perusopetuksen oppimäärän myös laajempana kuin 50 opintopisteen kokonaisuutena, mikäli oppilas niin haluaa ja koulutuksen järjestäjä sen mahdollistaa. Kannatamme vahvasti sitä, että valtionosuusrahoitusta voitaisiin käyttää 1 500 opetustuntiin oppilasta kohden. Tämä mahdollistaa tavoitteellisemmat opintopolut sekä tukee niitä oppilaita, jotka haluavat syventää osaamistaan. Samalla pidämme tärkeänä, että 1 500 opetustunnin rahoitusmahdollisuuden jatkuvuus turvataan.

Toivomme, että opetussuunnitelman perusteet laaditaan siten, että ne jättävät koulutuksen järjestäjille riittävästi joustavuutta oppimäärän rakenteen, aikataulutuksen ja erilaisten opintopolkujen toteuttamiseen oppilaitoksen resurssit ja oppilaiden tarpeet huomioiden. 800 opetustunnin ylittävää osuutta tulisi olla mahdollisuus käyttää jo varhaisiän opintoihin, lakisääteisen 50 opintopisteen suorittamisen aikana, ja sen jälkeen.

### **Rahoitus**

Pidämme valitettavana, ettei lain ja rahoitusjärjestelmän uudistamista valmistelleen työryhmän esittämä noin 10 miljoonan euron tasokorotus taiteen perusopetuksen valtionosuuksiin sisälly hallituksen esitykseen. Lisärahoitus olisi välttämätön lain uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, erityisesti saavutettavuuden parantamisen näkökulmasta.

Tasokorotuksen avulla voitaisiin:

- lisätä valtionosuuden piirissä olevien oppilaitosten määrää,
- vahvistaa eri taiteenalojen opetustarjontaa,
- kaventaa tällä hetkellä rahoitettujen ja toteutettujen opetustuntien välistä eroa,
- laajentaa nykyisiä järjestämislupia oppilaitoksissa, jotka saavat valtionosuutta vain osaan tarjoamistaan taiteenaloista.

### **Lasten ja nuorten ensisijaisuus**

Pidämme perusteltuna ehdotusta, joka antaa koulutuksen järjestäjälle mahdollisuuden antaa etusija alle 18-vuotiaille tilanteissa, joissa oppilaspaikkoja on tarjolla vähemmän kuin hakijoita. Ratkaisu tukee taiteen perusopetuksen ensisijaista tehtävää lasten ja nuorten tavoitteellisena taidekasvatuksena.

### **Uusi vastuutehtävä**

Kannatamme uuden vastuutehtävän luomista. Se vahvistaisi alan osaamista sekä mahdollistaisi pitkäjänteisen kehittämistyön, joka ei olisi riippuvainen pelkästään määräaikaista hankkeista. Samalla se tukisi lain uudistuksen toimeenpanoa ja alan jatkuvaa kehittämistä. Toivomme, että vastuutehtävään valittavat toimijat tulevat huomioimaan laajasti kaikki taiteen perusopetuksen taiteenalat.

### **Opettajien kelpoisuus**

Kannatamme opettajien kelpoisuusvaatimukseen lisättyä pedagogisten opintojen edellytystä. Tavoite koulutuksellisesti kelpoisista opettajista on ollut keskeinen tekijä siinä, että taiteen perusopetus on erottautunut muusta harrastustoiminnasta omana laadukkaana koulutusmuotonaan. Opettajien pedagogisen osaamisen vahvistaminen tukee opetuksen laatua, oppilaiden yhdenvertaisuutta ja koulutuksen tavoitteellisuutta.

Esitämme silti huolestamme mahdollisuudesta päästä opetukseen, ja suorittaa joustavasti opettajan pedagogiset opinnot etenkin pienemmillä taiteenaloilla.

### **Arviointi, seuranta ja tiedonkeruu**

Kannatamme taiteen perusopetuksen arvioinnin, kehittämisen, tilastoinnin ja seurannan vahvistamista. Luotettava tieto tukee koulutusmuodon kehittämistä sekä päätöksenteon tietopohjaa. Samalla korostamme, että tiedonkeruun tulee olla tarkoituksenmukaista ja järjestelmällistä.

Raportointivelvoitteiden ei tule muodostua kohtuuttomaksi hallinnolliseksi kuormaksi koulutuksen järjestäjille, vaan niiden tulee tuottaa aidosti hyödynnettävää tietoa suhteessa vaadittuun työmäärään.

## **Yhteenveto**

ETOL ry pitää taiteen perusopetuksen lakiuudistusta tarpeellisenä ja kannattaa esityksen keskeisiä tavoitteita, kuten opintopistejärjestelmää, lasten ja nuorten ensisijaisuutta, opettajien kelpoisuuksien vahvistamista sekä arvioinnin ja seurannan kehittämistä.

Samalla korostamme erityisesti seuraavaa:

- Valtionosuusjärjestelmän ulkopuolisten oppilaitosten asemaa tulee edelleen selkeyttää.
- Opintopisteen määritelmä tulee palauttaa tasolle 1 op = 20 opetustuntia.
- Mahdollisuus käyttää valtionosuusrahoitusta 1 500 opetustuntiin oppilasta kohden tulee säilyttää pitkäjänteisesti.
- Oppilaitoksille tulee turvata riittävä pedagoginen joustavuus opetussuunnitelmien toteuttamisessa.
- Uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi taiteen perusopetuksen rahoitusta tulee vahvistaa työryhmän esittämällä tasokorotuksella.
- Tiedonkeruun ja raportoinnin tulee olla tarkoituksenmukaista eikä hallinnollisesti kohtuutonta.

Näillä edellytyksillä uudistus voi vahvistaa taiteen perusopetuksen laatua, saavutettavuutta ja pitkäjänteisiä kehittämismahdollisuuksia koko Suomessa.

## **Esittävien oppilaitosten liitto ry**

Merja Koskiniemi, puheenjohtaja  
Anna Myllylä, varapuheenjohtaja

Sorin Sirkus, Tampere  
Oulun Taidekoulu, Oulu

Anna Korolainen Crevier, hallituksen jäsen Ilmaisukoulu Tuike, Helsinki

Kirsi Lindholm, hallituksen jäsen

Pieni Teatterikoulu, Wahren-opisto, Forssa/Tammela

Terhi Perälä, hallituksen jäsen

Espoon sirkus- ja teatterikoulu, Espoo

Anna Taiponen, hallituksen jäsen

Taidekoulu Estradi, Lappeenranta

Reija Iso-Mustajärvi, varajäsen

Riihimäen Nuorisoteatteri, Riihimäki

Pentti Kinosmaa, varajäsen

Teatteri Soittorasias, Porvoo

Anita Koistinen, varajäsen

Turun Nuori Teatteri, Turku

Anu Myllyniemi, varajäsen

Pukinmäen Taidekoulut, Helsinki

Carita Välitähti, varajäsen

Tikkurilan Teatterikoulu, Vantaa